

РОЗДІЛ II

ОРГАНІЗАЦІЙНІ АСПЕКТИ ФУНКЦІОНУВАННЯ АГРАРНОГО БІЗНЕСУ В РЕГІОНІ

ОСОБЛИВОСТІ ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ РЕГІОНАЛЬНОГО АГРАРНОГО СЕКТОРУ

Деркач Г.В., Могилів-Подільський технологічний технікум ВДАУ
Науковий керівник: викладач II категорії **Папуша К.Ф.**

Наведено особливості розвитку аграрного сектору в Могилів-Подільському районі. Проведено аналіз форм державної підтримки аграрного сектору економіки.

Аграрний сектор забезпечує продовольчу безпеку та продовольчу незалежність країни. Крім того, аграрний сектор є одним з бюджетоутворювальних секторів в національній економіці, частка якого у зведеному бюджеті України за останні роки становить 8-9%, а також друге місце серед секторів економіки у товарній структурі експорту.

Особлива роль аграрного сектору в соціально-економічному житті країни обумовлюється унікальним поєднанням сприятливих природо-кліматичних умов та географічним положенням. В аграрному секторі організаційно-правовими структурами виступають: особисті селянські господарства, фермерські господарства, приватні підприємства, господарські товариства, кооперативи, колективні сільськогосподарські підприємства.

Зростання протиріч глобальної економіки створило мотиваційну основу для трансформації суспільно – економічної системи загалом зі всією різноманітністю існуючих взаємозв'язків та взаємозалежностей. Фактично саме це спонукало країну до пошуку адекватним її інтересам моделей розвитку, які враховують всю різноманітність і оригінальність кожного елемента системи. Особливістю сучасного становлення всього народного господарства України є регіоналізація, як ступінь оптимізації економічного розвитку регіону та рівня добробуту її населення.

У 1991 році Верховна Рада України ухвалила Закон України «Про селянське (фермерське) господарство», який визначає економічні. Соціальні, правові основи створення та діяльності селянських

(фермерських) господарств в Україні. За період з 1991 по 1999 роки зміни до закону вносилися лише тричі. В цілому за цей період прийнято 40 законодавчих і нормативних актів з функціонування фермерських господарств. А вже з 2000р. по 2003р. зміни вносилися до Закону України п'ятьма Законами України.

Державна підтримка аграрного сектору здійснюється на підставі програм:

1. Підтримка виробництва продукції рослинництва
2. Селекція в рослинництві
3. Підтримка в виробництві продукції тваринництва.

Стимулювання аграрного сектору також забезпечується Державною цільовою програмою розвитку українського села з питань кредитування та страхування, а саме:

Основними напрямками розвитку системи кредитування аграрного сектору є: формування кредитної інфраструктури; сприяння створенню кредитної кооперативної системи, спрямованої на обслуговування суб'єктів аграрного ринку, малого та середнього бізнесу в сільській місцевості; розширення функцій Фонду підтримки фермерських господарств щодо мікрокредитування особистих селянських господарств; стимулювання розвитку сільських кредитних спілок; удосконалення кредитних механізмів; розвиток системи страхування аграрного сектору здійснюється за такими напрямками; удосконалення законодавчої бази з питань страхування в сільському господарстві; створення Національного агентства з державної підтримки аграрного страхування; сприяння створенню компаній, що займаються страхуванням ризиків в аграрному секторі.

Бюджетна політика формується відповідно до законодавства і має на меті забезпечення продовольчої безпеки держави та конкурентоспроможності аграрного виробництва.

Уряд істотно збільшив фінансування потреб для українського села, повністю зберігаючи пільгове оподаткування сільськогосподарського виробництва, а також взяв на себе зобов'язання забезпечити пріоритетний розвиток аграрного сектору національної економіки, утвердити його конкурентоспроможність на ринку. З цією метою уряд планує перейти від цільових програм до практики адресної допомоги. Цей метод використання бюджетних грошей найефективніший.

Аналізуючи стан справ агропромислового комплексу Вінниччини відразу ж визначаємо заходи виправлення упущень чи помилок,

які спричинили недобір сільгосппродукції. Одним із потужних резервів Вінницької області стало застосування новітніх технологій – біостимуляторів рослин. З її допомогою вдалося підвищити ефективність сільськогосподарського виробництва. Не дивлячись на засуху, яка була минулого року галузь тваринництва і рослинництва в Вінницькій області є рентабельною. До початку посівної кампанії агропромисловий комплекс області забезпечений в достатній кількості і навіть має близько 30 тисяч тонн сировинного фонду.

Для регіону на сьогодні серйозними є проблеми, які стосуються мінеральних добрив та дизельного палива. Перш за все це висока ціна, але незважаючи на це, забезпеченість мінеральними добривами значно краща ніж у цей період минулого року. Ситуація з дизпаливом є досить непростою, адже ціна на нього досить висока і нереальна для аграріїв. Питання ціни для енергоносії має загальнодержавний характер і буде винесене на розгляд чергового засідання уряду.

У минулому році область закупила на 218 млн. грн. сільськогосподарської техніки, а це є досить непоганий показник. Він становить близько 13% використання загальнодержавної суми на ці потреби. Позитивним є те, що у поточному році близько 30% господарств не потребують кредитних ресурсів для здійснення посівних робіт. Це, в основному, північні райони області, яких не торкнулася минулорічна посуха. За підрахунками фахівців, для поступального розвитку виробництва в регіональному аграрному секторі, створення робочих місць у сільській місцевості – необхідно збільшити виробництво сільськогосподарської продукції щонайменше на 20% і довести його до 3,1 млрд. гривень. Але це самотужки зробити неможливо, необхідна підтримка держави.

Аграрний сектор Могилів-Подільського району за даними моніторингу станом на 01.01.2008 р. включає 146 малих діючих підприємств, кількість яких зросла на 5,8% порівняно з минулим роком.

Що стосується аграрної політики в районі то обсяг валової продукції сільського господарства по всіх категоріях господарств у 2007 році складає 105600 тис.грн, що більше прогнозу Програми на 13,8%, в т.ч. рослинництва-66100 тис.грн., відповідно більше на 73,9%, тваринництва – 39500 тис.грн. при плані 54800 тис.грн.

В 2007 р. зібрано зернових культур по всіх категоріях господарств на площі 15262 га., намолочено 32605 тонн, урожайність 21,4 ц/га, що становить 70% до Плану економічного і соціального розвитку на 2007 рік, або більше на 2323 тонни ніж в 2006 році, соняшнику зібрано на площі 3514 га. по 14 ц.

Розроблено „Програму по вирощуванню озимого та ярого ріпаку на період 2006-2009 рр.". Зібрано озимого та ярого ріпаку на площі 1653 га, валовий збір складає 1926 тонн, урожайність 11,5 ц/га, що в порівнянні до минулого року на 900 тонн більше. Під урожай 2008 року посіяно озимого ріпаку по всіх категоріях господарств на площі 3219 га., що в порівнянні до минулого року більше на 1635 га, або на 200%.

Найкращих показників у вирощуванні сільськогосподарських культур домоглися в колективах СГТОВ « Україна », ФГ «Соборне », ФГ «Вільно», ФГ «Предком-Агро», ФГ «Волд», ПП.«Вікторія», ФГ «Золотий колос», ПП. «Серебряйське», ПП «Божедар-Агро», де зібрано зернових від 32 ц/га до 28 ц/га.

Урожайність озимої пшениці і ячменю в господарстві ФГ «Предком-Агро», ФГ «Золотий колос», СГТОВ «Україна », СТОВ «Марія », ФГ «Вільно», становить від 35 ц/га до 42 ц/га.

Поля Могилів-Подільського району на 80% засіваються насінням високих репродукцій і гібридами I покоління. В районі посіяно озимих культур під урожай 2008 року 14597 га, з них озимої пшениці 11177 га, озимого ячменю 3149 га, озимого жита 71 га. Високими репродукціями посіяно на площі 13294 га, з них озимої пшениці 10177 га, озимого жита 61 га, озимого ячменю 2800 га, що в порівнянні до минулого року в два рази більше.

В районі відновлюється його колишня слава по вирощуванню фруктів та овочів. За сприяння інвестора в ПП „Дари садів" закладено 156 га саду сортами інтенсивного типу на низькорослих підщепах імунних сортів за голландською технологією, які вступають в плодоношення на 2-3 рік після садіння та забезпечують урожай при відповідній агротехніці 250 - 400 і більше центнерів з гектара, в тому числі на поливі 138 га.

На наших полях працюють трактори і комбайни, сільськогосподарські машини, трактори ХТЗ, ґрунтообробні знаряддя вітчизняного виробника Відновлено та змонтовано зрошувальну систему в с.Оленівка для поливу саду на 90 га, крім того в даному господарстві працює крапельне зрошування на овочах площею 68 га, з якої в 2007р. зібрано по 150 ц/га овочів.

Сільськогосподарські ресурси області є найсприятливішими для вирощування й утримання сільськогосподарських тварин. Могилів – Подільський район входить до складу південної зони по виробництву тваринницької продукції, відбулася переорієнтація спеціалізації товарних підприємств району на виробництво яєць.

Поголів'я ВРХ становить по всіх категоріях господарств 8329 гол. (на рівні до початку року), в тому числі по сільськогосподарським підприємствах 448 гол. (менше на 276 гол. до початку року).

По всіх категоріях господарств свиней 6744 гол. (+565 до початку року), в т.ч. по сільськогосподарським підприємствах свиней 2408 гол. (+565 до початку року).

Вироблено по всіх категоріях господарств 169455ц молока, (106% до минулого року), в т.ч. по сільськогосподарським підприємствах 4184 ц молока (36% до минулого року).

Вироблено по всіх категоріях господарств м'яса 8818 ц. (105% до минулого року), в т.ч. по сільськогосподарським підприємствах 1441 ц. м'яса (155 % до минулого року), яєць - 20 469 тис. шт, (62% до минулого року).

За 2007 рік промисловими підприємствами району досягнуто приросту обсягів промислового виробництва на рівні 1,5% порівняно з відповідним періодом 2006 року. Всього вироблено продукції на суму 10109,6 тис. грн., що становить 74,6% до визначених Програмою завдань.

Основною галуззю промислового виробництва району є харчова промисловість та перероблення сільськогосподарської продукції. Підприємствами цієї галузі за 2007 рік вироблено 80,1 % від усієї продукції району.

Основу капіталу підприємств становлять орендовані земля і майно. У такому разі земля, що слугує за визначальний фактор в аграрному виробництві, є тимчасово залученим капіталом. Таким чином виникає особлива ситуація, яка полягає в тому що підприємці не заінтересовані у відновленні і збереженні якісних характеристик даного ресурсу, максимально використовуючи її потенціал.

У 2007 році з власниками земельних паїв укладено 10267 договорів оренди загальною вартістю орендованих земель 256,0 млн.грн. За оренду земельних паїв нараховано і виплачено 3528,5 тис.грн., або в 1,4 рази більше до попереднього року. По району плата за оренду земельних ділянок сільськогосподарського призначення, земельних часток (паїв) в відсотках від грошової оцінки землі складає 1,4 %. Невиконання завдання (1,5 %) відбулося через те, що в деяких господарствах заключні договори оренди землі вщ0,4 до 1,3 %.

В 23-ох населених пунктах діє 8 інвесторів, які уклали договори за оренду землі і майна з власниками паїв, а саме: ВАТ «Могилів – Подільський консервний завод», ВАТ «Могилів – Подільське ХПП», МП «Овіс», ПП «Скоробагач», ДП «НафтокомАгро», ПП «Преда», фірма «Екопромлогістика».

З метою ознайомлення інвесторів з можливостями та залучення інвестицій у Могилів-Подільський район на інвестиційний портал Вінниччини направлено інформацію: перелік промислових майданчиків та вільних об'єктів виробничого призначення з метою входу інвестора; інвестиційні проекти ряду підприємств району; анкети інвестиційних пропозицій підприємств з метою залучення додаткових коштів на розвиток виробництва.

В 2007 році інвесторами було вкладено 37,4млн.грн., або в 6,1 рази більше до попереднього року. Отриманими результатами вкладення інвестицій є повноцінне використання ресурсів району, перетворення інвестування на дієвий механізм розв'язання економічних і соціальних проблем району на землях які багато років не використовувалися, зміцнення економічної бази району

В 2007 році в бюджетній сфері району досягнуто відчутних позитивних зрушень. До загального фонду місцевих бюджетів району надійшло 5646,2тис.грн. власних і закріплених доходів, що складає 110,6 % до уточнених призначень визначених органами місцевого самоврядування за відповідний період, (план-5107,2тис.грн.)

Найкраще спрацювали по наповненню районного бюджету в 2007 р. наступні підприємства: ДП «НафкомАгро» – 440,8 тис.грн., «Дари садів» – 222,2 тис.грн., «Юрковецький спиртзавод» – 173,3 тис.грн., ФГ «Вільно» – 88,9 тис.грн., СГТОВ «Україна» – 56,7 тис.грн., ТОВ «Дністер-Агро» – 50,3 тис.грн..

З метою реалізації державної регуляторної політики в районі та недопущення порушень органами місцевого самоврядування законодавства при прийнятті регуляторних актів всім сільським головам направлено роз'яснювальні листи з питання процедури прийняття регуляторних актів.

Для поліпшення сучасного стану аграрного сектору потрібно реформувати ринок сільськогосподарської продукції області й активно запроваджувати стратегію інноваційного розвитку. Важливе місце при цьому повинно посісти подальше раціональне розміщення сільськогосподарських підприємств товарного типу, які завдяки впровадженню нових технологій зможуть суттєво скоротити використання найманної праці та віднайти резерви для розвитку підприємства.

Література:

1. “Агропрофі” – український тижневик ділової інформації № 10 від 14 березня 2008 року “Аналіз виробництва і ситуації на ринку м'яса і м'ясопродуктів”.

2. “Економіка АПК” журнал № 3 березень 2008 “Державна підтримка аграрного сектора”

3. “Урядовий кур'єр” № 5 від 2008 року “Реформування земельних відносин в Україні”